Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

20. siječnja 2021.*

„Žalba – Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Odluka kojom se utvrđuje povreda članka 101. UFEU-a – Novčane kazne – Ukidanje – Povrat glavnice novčane kazne – Članak 266. UFEU-a – Zatezne kamate – Razlikovanje zateznih i kompenzacijskih kamata – Izračun kamata – Članak 90. stavak 4. točka (a) druga rečenica Delegirane uredbe (EU) br. 1268/2012”

U predmetu C-301/19 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 11. travnja 2019.,

Europska komisija, koju zastupaju F. Dintilhac, P. Rossi i F. Jimeno Fernández, u svojstvu agenata,

žalitelj,

a druga stranka postupka je:

Printeos SA, sa sjedištem u Alcalá de Henaresu (Španjolska), koji zastupaju H. Brokelmann i P. Martínez-Lage Sobredo, *abogados*,

tužitelj u prvostupanjskom postupku,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: M. Vilaras (izvjestitelj), predsjednik vijeća, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin i K. Jürimäe, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Pitruzzella,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Svojom žalbom Europska komisija zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 12. veljače 2019., Printeos/Komisija (T-201/17, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2019:81), kojom je on, time što je djelomično prihvatio tužbu društva Printeos SA, Europskoj uniji, koju zastupa Komisija, naložio da naknadi štetu koja je tom društvu nastala zbog toga što mu nije isplaćen iznos od

* Jezik postupka: španjolski

184 592,95 eura na koji je imalo pravo na ime zateznih kamata dospjelih u razdoblju od 9. ožujka 2015. do 1. veljače 2017. na temelju članka 266. prvog stavka UFEU-a prilikom izvršenja presude Općeg suda od 13. prosinca 2016., Printeos i dr./Komisija (T-95/15, EU:T:2016:722), te da se ta naknada štete uveća za zatezne kamate računajući od proglašenja pobijane presude do isplate u cijelosti po stopi koju Europska središnja banka (ESB) utvrđuje za svoje glavne operacije refinanciranja (u daljnjem tekstu: stopa refinanciranja ESB-a), uvećanoj za 3,5 postotnih bodova.

2 Društvo Printeos podnijelo je protužalbu kojom je zatražilo djelomično ukidanje točke 2. izreke pobijane presude, koja se odnosi na *dies a quo* navedenog uvećanja.

Pravni okvir

Uredba (EZ) br. 1/2003

3 Člankom 31. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101. UFEU-a] i [102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165. i ispravak SL 2016., L 173., str 108.), naslovljenim „Sudski nadzor Suda”, određuje se:

„Sud ima neograničenu nadležnost u nadzoru odluka Komisije kojima ista izriče novčane kazne ili periodične penale. Sud može ukinuti, smanjiti ili povećati iznos novčane kazne ili periodičnog penala.”

Financijska uredba

4 Člankom 78. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL 2012., L 298, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 7., str. 248., u daljnjem tekstu: Financijska uredba) naslovljenim „Utvrđivanje iznosa potraživanja” određivalo se:

„1. Utvrđivanje iznosa potraživanja postupak je kojim odgovorni dužnosnik za ovjeravanje:

(a) provjerava postoji li dug;

(b) utvrđuje ili provjerava istinitost i iznos duga;

(c) provjerava uvjete dospijeća duga.

2. Vlastita sredstva koja su Komisiji stavljena na raspolaganje te svaki iznos potraživanja iznosa koji je utvrđen kao nesporan, u fiksnom iznosu i dospio, mora se utvrditi u nalogu za povrat koji se upućuje računovodstvenom službeniku, nakon čega se dužniku šalje obavijest o terećenju, pri čemu nalog za povrat i obavijest o terećenju sastavlja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

3. Mora se osigurati povrat pogrešno plaćenih iznosa.

4. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 210. o detaljnim pravilima o utvrđivanju iznosa potraživanja, uključujući postupke i popratne dokumente, te o zateznoj kamati.”

5 Člankom 83. Financijske uredbe naslovljenim „Novčane kazne, ugovorne kazne i pripadajuće kamate koje je odredila Komisija” propisivalo se:

„1. Primljeni iznosi od novčanih kazni, ugovornih kazni i sankcija te sve pripadajuće kamate ili drugi na temelju njih ostvareni prihodi ne knjiže se kao proračunski prihodi pod uvjetom da Sud Europske unije može poništiti odluke kojima su one određene.

2. Iznosi iz stavka 1. knjiže se kao proračunski prihodi što je prije moguće, a najkasnije u godini nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva. Iznosi koji se po odluci Suda Europske unije trebaju vratiti subjektu koji ih je platio ne knjiže se kao proračunski prihodi.

[…]

4. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte […] o detaljnim pravilima za iznose primljene od novčanih kazni, ugovornih kazni i pripadajućih kamata.”

6 Člankom 92. Financijske uredbe naslovljenim „Rokovi” određivalo se:

„1. Plaćanja se izvršavaju u roku od:

(a) 90 kalendarskih dana za sporazume o delegiranju, ugovore, sporazume o bespovratnim sredstvima i odluke koji uključuju tehničke usluge ili djelovanja koje je posebno složeno evaluirati i plaćanje kojih ovisi o odobrenju izvješća ili potvrde;

(b) 60 kalendarskih dana za druge sporazume o delegiranju, ugovore, sporazume o bespovratnim sredstvima i odluke čije plaćanje ovisi o odobrenju izvješća ili potvrde;

(c) 30 kalendarskih dana za sve ostale ugovore, sporazume o bespovratnim sredstvima i odluke.

[…]

5. Osim u slučaju država članica, protekom rokova utvrđenih u stavku 1., vjerovnik ima pravo na kamatu.

6. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 210. o detaljnim pravilima o rokovima za plaćanje i o određivanju okolnosti u kojima vjerovnici prema kojima plaćanja kasne imaju pravo na zateznu kamatu koja se knjiži na teret linije s koje je plaćena glavnica.”

Delegirana uredba (EU) br. 1268/2012

7 Delegiranu uredbu Komisije (EU) br. 1268/2012 od 29. listopada 2012. o pravilima za primjenu Financijske uredbe (SL 2012., L 362, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 9., str. 183.) Komisija je donijela na temelju članka 78. stavka 4. Financijske uredbe.

8 Člankom 80. stavkom 3. Delegirane uredbe br. 1268/2012 predviđalo se:

„Obaviješću o terećenju dužnika se obavješćuje:

[…]

(b) da se, ako je dug plaćen prije isteka roka, ne obračunavaju zatezne kamate;

[…]”

9 Na temelju članka 83. te uredbe, naslovljenog „Zatezne kamate”:

„1. Ne dovodeći u pitanje bilo koje posebne odredbe koje proizlaze iz primjene posebnih sektorskih propisa, na svaki iznos potraživanja koji nije bio plaćen u roku iz članka 80. stavka 3. točke (b) obračunavaju se kamate u skladu sa stavcima 2. i 3. ovog članka.

2. Kamatna stopa na iznose potraživanja koji nisu plaćeni u roku iz članka 80. stavka 3. točke (b) je stopa koju upotrebljava Europska središnja banka za svoje glavne operacije refinanciranja, objavljena u seriji C Službenog lista Europske unije, a koja se primjenjuje prvog kalendarskog dana mjeseca u kojem iznos dospijeva, uvećana za:

(a) osam postotnih bodova kada se obveza temelji na ugovoru o javnoj nabavi roba i usluga iz glave V.;

(b) tri i pol postotna boda u svim ostalim slučajevima.

3. Kamate se obračunavaju od kalendarskog dana koji slijedi nakon roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) navedenog u obavijesti o terećenju do kalendarskog dana kada je dug u cijelosti podmiren.

Nalog za povrat za iznos zateznih kamata izdaje se kada se kamate stvarno prime.

4. U slučaju novčanih kazni, kada dužnik ponudi financijsko jamstvo koje računovodstveni službenik prihvati umjesto plaćanja, kamatna stopa koja se primjenjuje od roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) je stopa iz stavka 2. ovog članka koja se primjenjuje prvog dana mjeseca u kojemu je donesena odluka o izricanju novčane kazne, uvećana samo za jedan i pol postotni bod.”

10 Člankom 90. navedene uredbe, naslovljenim „Povrat novčanih ili drugih kazni”, određivalo se:

„1. Ako se podnese tužba Sudu Europske unije protiv odluke Komisije o uvođenju novčanih ili drugih kazni u skladu s UFEU-om ili Ugovorom o Euratomu te dok nisu iscrpljena sva pravna sredstva, dužnik privremeno plaća dotične iznose na bankovni račun koji odredi računovodstveni službenik ili nudi financijsko jamstvo koje je prihvatljivo računovodstvenom službeniku. Jamstvo je neovisno od obveze plaćanja novčane kazne, financijskih ili drugih sankcija i izvršivo po prvom pozivu. Ono obuhvaća potraživanje u vezi s glavnicom i pripadajućim kamatama kako je navedeno u članku 83. stavku 4.

2. Komisija osigurava privremeno plaćene iznose tako da ih ulaže u financijsku imovinu te time osigurava sigurnost i likvidnost novčanih sredstava, a istodobno ostvaruje pozitivan prinos.

[…]

4. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva i nakon što je novčana kazna ili ugovorna kazna ukinuta ili smanjena poduzima se jedna od sljedećih mjera:

(a) neopravdano naplaćeni iznosi zajedno s kamatama vraćaju se dotičnoj trećoj strani. Ako je ukupan prinos ostvaren za odgovarajuće razdoblje bio negativan, vraća se nominalna vrijednost neopravdano naplaćenih iznosa;

(b) ako je podneseno financijsko jamstvo, ono se vraća na odgovarajući način.”

11 Članak 111. stavak 4. Delegirane uredbe br. 1268/2012 glasio je:

„Po isteku rokova iz članka 92. stavka 1. Financijske uredbe vjerovnik ima pravo na kamate u skladu sa sljedećim uvjetima:

(a) primjenjuju se kamate iz članka 83. stavka 2. ove Uredbe;

(b) kamata se plaća za razdoblje koje protekne od kalendarskog dana koji slijedi nakon dana isteka roka za plaćanje utvrđenog u članku 92. stavku 1. Financijske uredbe do dana plaćanja.

[…]"

Okolnosti spora

12 Okolnosti spora iznesene u točkama 1. do 27. pobijane presude mogu se za potrebe ovog postupka sažeti na sljedeći način.

13 U članku 1. stavku 5. točki (a) Odluke C(2014) 9295 *final* od 10. prosinca 2014. koja se odnosi na postupak primjene članka 101. [UFEU-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (AT.39780 – Omotnice) (u daljnjem tekstu: Odluka iz 2014.) Europska komisija utvrdila je da je društvo Printeos povrijedilo članak 101. UFEU-a i članak 53. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru od 2. svibnja 1992. (SL 1994., L 1, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 106., str. 4.) sudjelujući od 8. listopada 2003. do 22. travnja 2008. u zabranjenom sporazumu koji je sklopljen i proveden na europskom tržištu standardnih kataloških omotnica te posebnih otisnutih omotnica, uključujući u Danskoj, Njemačkoj, Francuskoj, Švedskoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Norveškoj.

14 U članku 2. stavku 1. točki (e) te odluke Komisija je društvu Printeos, solidarno s nekim njegovim društvima kćerima izrekla novčanu kaznu u iznosu od 4 729 000 eura zbog utvrđene povrede.

15 U skladu s člankom 2. stavkom 2. navedene odluke, izrečenu novčanu kaznu trebalo je platiti u roku od tri mjeseca od datuma dostave te odluke.

16 U članku 2. stavku 3. Odluke iz 2014. navodilo se:

„Nakon isteka tog roka automatski će se obračunati kamata po [primjenjivoj] stopi [refinanciranja ESB-a] prvog dana mjeseca u kojem je ta odluka donesena, uvećanoj za 3,5 postotnih bodova.

Ako poduzetnik iz članka 1. podnese tužbu, taj poduzetnik plaća iznos novčane kazne na dan dospijeća, podnošenjem prihvatljivog financijskog jamstva ili privremenom uplatom iznosa novčane kazne u skladu s člankom 90. Delegirane uredbe [br. 1268/2012]."

17 Odluka iz 2014. dostavljena je društvu Printeos 11. prosinca 2014. Porukom elektroničke pošte od 16. veljače 2015. Komisija ga je podsjetila da novčanu kaznu izrečenu tom odlukom treba platiti u roku od tri mjeseca od dostave te odluke i da, ako društvo Printeos odluči podnijeti tužbu za poništenje pred Općim sudom, treba podnijeti dovoljno bankovno jamstvo ili privremeno platiti tu novčanu kaznu.

18 Komisija je toj poruci elektroničke pošte priložila obavijest pod nazivom „Information Note on provisionally Paid or Guaranteed Fines” (Informacija o kaznama na koje se primjenjuje privremeno plaćanje ili jamstvo) od 20. srpnja 2002. u kojoj je, među ostalim, bilo navedeno sljedeće:

„[…] računovodstveni službenik privremeno naplaćuje iznose kazni koji su predmet tužbe pred Sudom Europske unije od dužnika ili od njega zahtijeva da ponudi financijsko jamstvo. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva, privremeno naplaćeni iznosi i kamate koje su na temelju njih ostvarene uključuju se u proračun ili vraćaju dužniku.

[…]

U slučaju novčanih kazni koje Komisija izriče od 2010., ona će privremeno isplaćene iznose uplatiti u fond koji se sastoji od imovine čija će izloženost rizicima države biti ograničena na visoko kvalitetne državne rizike s preostalim dospijećem od najviše [dvije] godine, i kojim će upravljati Komisija.

Ako Sud ukine novčanu kaznu u cijelosti ili djelomično, Komisija će nadoknaditi iznos koji je otkazan u cijelosti ili djelomično, uvećan za zajamčeni prinos.

Taj se zajamčeni povrat temelji na posebnoj referentnoj uspješnosti, izmjerenoj u razdoblju ulaganja. […]”

19 Društvo Printeos podnijelo je, s jedne strane, 20. veljače 2015., tužbu za poništenje Odluke iz 2014. pred Općim sudom, u dijelu u kojem se odnosila na njega i, s druge strane, 9. ožujka 2015. privremeno platilo novčanu kaznu koja mu je bila izrečena tom odlukom.

20 Iznos novčane kazne koju je društvo Printeos platilo uplaćen je u fond za financijsku imovinu osnovan na temelju Odluke Komisije C (2009) 4264 *final* od 15. lipnja 2009. o smanjenju rizika pri upravljanju privremeno naplaćenim novčanim kaznama, kojim upravlja Glavna uprava (GU) za gospodarske i financijske poslove (u daljnjem tekstu: fond BUFI). Ta se odluka temeljila na članku 74. Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 od 25. lipnja 2002. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica (SL 2002., L 248, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 2., str. 145.), koji je zamijenjen člankom 83. Financijske uredbe.

21 Presudom od 13. prosinca 2016., Printeos i dr./Komisija (T-95/15, EU:T:2016:722), Opći sud poništio je članak 2. stavak 1. točku (e) Odluke iz 2014. Protiv te presude nije podnesena žalba u određenom roku te je ona postala pravomoćna.

22 Dana 26. siječnja 2017. Komisija i društvo Printeos razmijenili su poruke elektroničke pošte. Komisija je obavijestila društvo Printeos da će mu ona zbog poništenja Odluke iz 2014. od strane Općeg suda, u dijelu u kojem mu se njome izriče novčana kazna, vratiti privremeno plaćenu novčanu kaznu. Društvo Printeos zatražilo je da se u povrat uključe zatezne kamate na iznos te novčane kazne, izračunane od datuma njezina privremenog plaćanja 9. ožujka 2015. po stopi refinanciranja ESB-a, uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, odnosno po istoj stopi kao stopi predviđenoj u članku 2. stavku 3. Odluke iz 2014. u slučaju zakašnjelog plaćanja novčane kazne. Dvjema porukama elektroničke pošte od istoga dana Komisija je odbila taj zahtjev, podsjećajući na to da se, kao što je bilo navedeno u obavijesti priloženoj njezinoj poruci elektroničke pošte od 16. veljače 2015., novčane kazne koje se privremeno naplate uplaćuju u fond i, u slučaju ukidanja, vraćaju uvećane za zajamčeni prinos na temelju uspješnosti referentne vrijednosti. Međutim, budući da je ta uspješnost bila negativna za razdoblje tijekom kojeg je iznos novčane kazne koju je društvo Printeos platilo bilo uloženo u fond BUFI, trebala mu se vratiti jedino glavnica te novčane kazne.

23 Pozivajući se na članak 266. UFEU-a i presudu od 10. listopada 2001., Corus UK/Komisija (T-171/99, EU:T:2001:249), društvo Printeos ponovilo je 27. siječnja 2017. svoj zahtjev za plaćanje kamata.

24 Komisija je 1. veljače 2017. društvu Printeos vratila novčanu kaznu koju je ono platilo 9. ožujka 2015. Nasuprot tomu, porukom elektroničke pošte od 3. veljače 2017. odbila je argumente koje je to društvo istaknulo u potporu svojemu zahtjevu za plaćanje kamata, naglašavajući da je odabir privremenog plaćanja umjesto podnošenja financijskog jamstva bila odluka samog društva Printeos i da je povrh toga ono bilo u potpunosti svjesno činjenice da se iznos novčane kazne koja se privremeno plati ulaže u fond, čije su funkcioniranje i pojam zajamčenog prinosa bili detaljno pojašnjeni u obavijesti priloženoj poruci elektroničke pošte od 16. veljače 2015.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

25 Podneskom podnesenim tajništvu Općeg suda 31. ožujka 2017. društvo Printeos podnijelo je tužbu kojom je zahtijevalo, kao prvo, nalaganje Komisiji da mu plati, s jedne strane, naknadu štete u iznosu od 184 592,95 eura koji odgovara kompenzacijskim kamatama izračunanim na iznos od 4 729 000 eura po stopi refinanciranja ESB-a, uvećanoj za 2 postotna boda, za razdoblje od 9. ožujka 2015. do 1. veljače 2017. ili, u suprotnom, po kamatnoj stopi koju Opći sud smatra primjerenom te, s druge strane, kompenzacijske kamate na iznos od 184 592,95 eura za razdoblje od 1. veljače 2017. do datuma kada će Komisija doista platiti taj iznos, po stopi refinanciranja ESB-a uvećanoj za 3,5 postotnih bodova ili, u suprotnome, po kamatnoj stopi koju Opći sud smatra primjerenom te, podredno, poništenje dviju Komisijinih poruka elektroničke pošte od 26. siječnja 2017.

26 Prva dva tužbena zahtjeva društva Printeos zasnivala su se, kao prvo, na članku 266. prvom stavku UFEU-a i, podredno, na članku 266. prvom stavku, članku 268. i članku 340. drugom stavku UFEU-a te na članku 41. stavku 3. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

27 Na raspravi pred Općim sudom, kao odgovor na njegova usmena pitanja, društvo Printeos navelo je, s jedne strane, da više ne želi ustrajati na članku 266. prvom stavku UFEU-a kao pravnoj osnovi, u smislu samostalnog pravnog sredstva, prvog dijela tužbenog zahtjeva i, s druge strane, potvrdilo da se pojam „kompenzacijske kamate" koji se u njemu navodi treba shvatiti kao „zatezne kamate" u smislu točke 30. presude od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83). Usto je društvo Printeos istom prigodom zahtijevalo da se povećanje stope refinanciranja ESB-a, kako je navedeno u prvom zahtjevu njegove tužbe, proširi na 3,5 postotnih bodova.

28 Pobijanom presudom Opći sud djelomično je prihvatio tužbu društva Printeos i naložio Uniji, koju zastupa Europska komisija, da naknadi štetu koja je tom društvu nastala zbog toga što mu nije isplaćen iznos od 184 592,95 eura na koji je imalo pravo na temelju zateznih kamata dospjelih u razdoblju od 9. ožujka 2015. do 1. veljače 2017. u skladu s člankom 266. prvim stavkom UFEU-a, prilikom izvršenja presude od 13. prosinca 2016., Printeos i dr./Komisija (T-95/15, EU:T:2016:722). Usto je naveo da se naknada štete koju treba isplatiti društvu Printeos uvećava za zatezne kamate, računajući od proglašenja pobijane presude do isplate u cijelosti, izračunane po stopi refinanciranja ESB-a, uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, a u preostalom dijelu tužbu je odbio.

29 U točkama 55. do 68. pobijane presude Opći sud ispitao je postoji li dovoljno ozbiljna povreda članka 266. prvog stavka UFEU-a.

30 U vezi s tim, pozivajući se osobito na presudu od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83, t. 29. i 30.), Opći sud istaknuo je u točki 56. pobijane presude da je prilikom poništenja odluke kojom se izriče novčana kazna, kao u ovom slučaju, ili odluke kojom se nalaže povrat neopravdano plaćenih iznosa sudska praksa na temelju tog pravila priznala tužiteljevo pravo na povrat u stanje u kojem se nalazio prije donošenja te odluke, što osobito podrazumijeva povrat glavnice koja je zbog poništene odluke nepravilno plaćena kao i plaćanje zateznih kamata, što čini mjeru izvršenja presude kojom se poništava novčana kazna, u smislu članka 266. prvog stavka UFEU-a, jer je njegov cilj paušalno obeštetiti nemogućnost ostvarenja tražbine i potaknuti dužnika da u najkraćem mogućem roku izvrši poništavajuću presudu.

31 U točkama 60. do 65. pobijane presude Opći sud ispitao je jesu li plaćanje zateznih kamata Komisije društvu Printeos i provedba članka 90. stavka 4. točke (a) Delegirane uredbe br. 1268/2012 koji čine izvršenje presude od 13. prosinca 2016., Printeos i dr./Komisija (T-95/15, EU:T:2016:722,) u skladu sa zahtjevima koji proizlaze iz članka 266. prvog stavka UFEU-a. Nakon tog ispitivanja Opći sud istaknuo je u točki 66. pobijane presude da je Komisija pogrešno smatrala da ju sporna odredba sprečava da ispuni svoju apsolutnu i bezuvjetnu obvezu plaćanja zateznih kamata na temelju članka 266. prvog stavka UFEU-a. Dodao je da se „pripadajuće kamate" u smislu navedenog članka 90. stavka 4. točke (a) ne mogu kvalificirati „zateznim kamatama" ili paušalnom naknadom štete, nego označavaju isključivo pozitivni stvarni povrat ulaganja predmetnog iznosa.

32 Zbog toga je Opći sud u točki 67. pobijane presude smatrao da je na temelju članka 266. prvog stavka UFEU-a, kako se tumači sudskom praksom, Komisija bila dužna na temelju mjera izvršenja presude od 13. prosinca 2016., Printeos i dr./Komisija (T-95/15, EU:T:2016:722), ne samo vratiti društvu Printeos glavnicu predmetne novčane kazne nego mu isplatiti i zatezne kamate.

33 U tom pogledu valja odbiti Komisijinu argumentaciju koja se temelji na mogućem neopravdanom bogaćenju društva Printeos zbog negativnog prinosa glavnice novčane kazne tijekom referentnog razdoblja, odnosno prekomjernoj nadoknadi zbog povrata nominalne vrijednosti navedenog iznosa, jer je takvo shvaćanje u izravnoj suprotnosti s logikom paušalnog obeštećenja dodjelom zateznih kamata koje je istaknuto u sudskoj praksi.

34 Slijedom toga Opći sud utvrdio je u točki 69. pobijane presude da postoji dovoljno ozbiljna povreda članka 266. prvog stavka UFEU-a, koja može dovesti do izvanugovorne odgovornosti Unije u smislu drugog stavka tog članka u vezi s člankom 340. drugim stavkom UFEU-a.

35 U pogledu drugih pretpostavki nastanka izvanugovorne odgovornosti Unije, Opći sud istaknuo je u točki 71. pobijane presude da Komisijino nepoštovanje obveze dodjele zateznih kamata na temelju članka 266. prvog stavka UFEU-a čini dovoljno izravnu uzročno-posljedičnu vezu sa štetom koju je tužitelj pretrpio, a koja je jednakovrijedna gubitku navedenih zateznih kamata.

36 U pogledu iznosa štete koju treba popraviti, Opći sud odredio je u točki 75. pobijane presude glavnicu koju treba naknaditi na 184 592,95 eura jer taj iznos odgovara zateznim kamatama po stopi refinanciranja ESB-a uvećanoj za 2 postotna boda, nastalim tijekom razdoblja od 9. ožujka 2015. do 1. veljače 2017. Opći sud primijetio je u točki 73. te presude da je društvo Printeos navelo taj iznos u prvom tužbenom zahtjevu i da ga Komisija nije osporila.

37 U vezi sa zahtjevom društva Printeos podnesenim na raspravi, da se uvećanje stope refinanciranja ESB-a proširi na 3,5 postotnih bodova, Opći sud ga je odbio smatrajući u točki 74. pobijane presude da je bio nepravodoban i protivan načelu nepromjenjivosti tužbenih zahtjeva stranaka te da mu načelo *ne ultra petita* zabranjuje da presudi iznad zahtjeva društva Printeos, kako je proizlazio iz njegova prvog tužbenog zahtjeva.

38 U pogledu zahtjeva za dodjelu zateznih kamata na ime drugog tužbenog zahtjeva, Opći sud dodijelio je društvu Printeos u točki 76. pobijane presude zatezne kamate računajući od proglašenja te presude do Komisijina plaćanja u cijelosti i po stopi refinanciranja ESB-a uvećanoj za 3,5 postotnih bodova. Nasuprot tomu, odbio je taj zahtjev u dijelu u kojem se odnosi na dodjelu zateznih kamata od 1. veljače 2017.

Zahtjevi stranaka pred Sudom

39 Komisija od Suda zahtijeva da:

– ukine pobijanu presudu;

– meritorno presudi u predmetu i odbije kao neosnovane zahtjev za naknadu štete društva Printeos i prigovor nezakonitosti članka 90. stavka 4. točke (a) Delegirane uredbe br. 1268/2012 koji je ono istaknulo te da odbaci kao nedopušten ili, podredno, odbije kao neosnovan zahtjev za poništenje dviju poruka elektroničke pošte od 26. siječnja 2017. i

– društvu Printeos naloži snošenje troškova obaju postupaka.

40 Društvo Printeos od Suda zahtijeva da:

– odbije žalbu;

– u protivnome, odlučujući o meritumu, prihvati njegov zahtjev za naknadu štete nalaganjem Komisiji da isplati naknadu štete u iznosu od 184 592,95 eura uvećanom za zatezne kamate računajući od podnošenja tužbe u predmetu T-201/17, odnosno 31. ožujka 2017., do stvarne isplate tih kamata;

– podredno, u slučaju odbijanja njegova odštetnog zahtjeva, poništi Komisijinu odluku kako je sadržana u dvjema porukama elektroničke pošte od 26. siječnja 2017. i

– Komisiji naloži snošenje troškova obaju postupaka.

41 Svojom protužalbom društvo Printeos od Suda zahtijeva da:

– djelomično poništi točku 2. izreke pobijane presude u vezi s povećanjem naknade u iznosu od 184 592,95 eura za zatezne kamate računajući od proglašenja navedene presude i, odlučujući o meritumu, naloži Komisiji da isplati zatezne kamate na tu naknadu štete izračunane po stopi refinanciranja ESB-a, uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, računajući od datuma podnošenja tužbe, odnosno 31. ožujka 2017., do stvarne isplate tih kamata i

– Komisiji naloži snošenje troškova obaju postupaka.

42 Komisija zahtijeva odbacivanje protužalbe kao nedopuštene ili, podredno, odbijanje kao neosnovane i nalaganje društvu Printeos snošenje pripadajućih troškova.

O žalbi

43 U prilog svojoj žalbi Komisija se poziva na pet žalbenih razloga, koji se temelje, prvi, na povredi prava obrane i načela *ne ultra petita* Općeg suda, drugi, na pogrešnom tumačenju članka 266. UFEU-a, treći, na propuštanju Općeg suda da uzme u obzir novi regulatorni okvir u području tržišnog natjecanja, četvrti, na pogrešci koja se tiče prava u pogledu pretpostavki nastanka izvanugovorne odgovornosti Unije i, peti, na povredi načela zakonitosti i pravne sigurnosti.

44 Prije svega valja ispitati prvi žalbeni razlog, potom zajedno drugi i treći žalbeni razlog, zatim peti te kao zadnji, četvrti žalbeni razlog.

Prvi žalbeni razlog, koji se temelji na povredi prava obrane i načela ne ultra petita *Općeg suda*

Argumentacija stranaka

45 Svojim prvim žalbenim razlogom Komisija ističe da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava i da je povrijedio njezina prava obrane time što je društvu Printeos dopustio da izmijeni predmet spora. Podsjeća na to da je tijekom cijelog postupka pred Općim sudom i do stadija pitanja na raspravi

društvo Printeos zahtijevalo nalaganje Komisiji da mu isplati iznos koji je kvalificiralo „kompenzacijskim kamatama”. Tvrdi da je društvo Printeos taj iznos prekvalificiralo u „zatezne kamate” tek u odgovoru na pitanje Općeg suda u tom smislu.

46 Stoga Komisija smatra da postupajući na takav način Opći sud nije poštovao sudsku praksu Suda u pogledu obveze suda Unije da ispita zahtjeve stranke kako su formulirani u njezinim pisanim podnescima a da u njima ne izmijeni ni predmet ni bit te da je odlučio *ultra petita*.

47 Društvo Printeos priznaje da je prekvalificiralo kamate koje je zatražilo u svojoj tužbi na izričit poziv Općeg suda, ali naglašava da je bila riječ samo o pukoj izmjeni pravne kvalifikacije kamata koje je zatražilo, bez utjecaja na petit svoje tužbe kojom je zahtijevalo isplatu 184 592,95 eura, odnosno upravo iznos naveden u izreci pobijane presude.

Ocjena Suda

48 Valja utvrditi da je svojom tužbom pred Općim sudom društvo Printeos zahtijevalo da se Komisiji naloži da mu isplati iznos od 184 592,95 eura na ime kamata koje je ono kvalificiralo „kompenzacijskim”, za koje je tvrdilo da na njih ima pravo za razdoblje od dana privremenog plaćanja novčane kazne koja mu je izrečena Odlukom iz 2014. do dana Komisijina povrata iznosa te novčane kazne.

49 Međutim, kao što proizlazi iz točke 32. pobijane presude, u odgovoru na usmeno pitanje Općeg suda na raspravi društvo Printeos potvrdilo je da izraz „kompenzacijske kamate” korišten u njegovoj tužbi treba shvatiti kao da obuhvaća „zatezne kamate” u smislu presude od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83, t. 30.).

50 Prema Komisijinu mišljenju, koja se u tom pogledu osobito poziva na presudu od 7. lipnja 2018., Ori Martin/Sud Europske unije (C-463/17 P, EU:C:2018:411, t. 18.), time što je priznao prekvalifikaciju, od strane društva Printeos, kamata koje je ono zahtijevalo, Opći sud odobrio je zabranjenu izmjenu predmeta spora povredom Komisijinih prava obrane te je posljedično odlučio *ultra petita*.

51 Ta se argumentacija ne može prihvatiti. Iz pobijane presude proizlazi da je Opći sud itekako poštovao obvezu, na koju se poziva u točki 18. presude od 7. lipnja 2018., Ori Martin/Sud Europske unije (C-463/17 P, EU:C:2018:411), da ispita različite tužbene zahtjeve i razloge koje je podnio tužitelj, kako su formulirani u njegovim pismenim podnescima, a da pritom ne izmijeni ni predmet ni bit.

52 Naime, kako bi društvu Printeos dodijelio kamate koje je ono kvalificiralo „zateznim”, Opći sud temeljio se samo na činjenicama koje je društvo Printeos navelo u svojoj tužbi, odnosno privremenoj isplati predmetne novčane kazne, poništenju Odluke iz 2014. presudom od 13. prosinca 2016., Printeos i dr./Komisija (T-95/15, EU:T:2016:722), i Komisijinoj obvezi da na dan objave te presude vrati privremeno plaćenu novčanu kaznu.

53 Osim toga, Opći sud dodijelio je društvu Printeos na ime kamata upravo iznos koji je ono zahtijevalo u svojoj tužbi. Kao što proizlazi iz točke 74. pobijane presude, kao nepravodoban i protivan načelu nepromjenjivosti zahtjeva stranaka odbio je zahtjev društva Printeos za povećanje kamatnih stopa koje treba koristiti za izračun zahtijevanih kamata, u odnosu na stopu koju je zatražilo u svojoj tužbi.

54 Točno je da je Opći sud drukčije od društva Printeos kvalificirao kamate koje je ono zahtijevalo. Međutim, time je samo primijenio pravnu kvalifikaciju koja mu se činila prikladnom za činjenice koje je društvo Printeos isticalo, u skladu s načelom *iura novit curia*.

55 U tom pogledu iz sudske prakse Suda proizlazi da je cilj obveze isplate zateznih kamata paušalno obeštetiti nemogućnost ostvarenja tražbine i potaknuti dužnika da se u najkraćem mogućem roku oslobodi svoje obveze podmirenja te tražbine (vidjeti u tom smislu presudu od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, t. 30.). Takva obveza dolazi u obzir samo kada je glavno potraživanje određeno u pogledu svojega iznosa ili barem odredivo na temelju objektivno utvrđenih elemenata.

56 Što se tiče kompenzacijskih kamata, svrha te kategorije kamata jest neutralizirati protek vremena do sudske procjene iznosa štete, neovisno o bilo kakvom zakašnjenju koje je skrivio dužnik. One stoga ulaze u sporove o izvanugovornoj odgovornosti Unije u smislu članka 266. drugog stavka i članka 340. UFEU-a (presuda od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, t. 37.).

57 S obzirom na to da je Opći sud smatrao da činjenice koje je društvo Printeos navelo u svojoj tužbi, pod uvjetom da su utvrđene, opravdavaju nalaganje Komisiji da isplati tom društvu iznos koji ono zahtijeva na ime zateznih kamata, u smislu sudske prakse navedene u točki 55. ove presude, on je mogao a da pritom ne povrijedi načelo *ne ultra petita* prekvalificirati zahtjev za plaćanje tog iznosa tako da se njime obuhvati plaćanje zateznih kamata, što je usto društvo Printeos sâmo potvrdilo u odgovoru na pitanje Općeg suda.

58 Naime, iako mora odlučivati samo o zahtjevima stranaka, na kojima je da utvrde granice spora, ne može biti vezan samo argumentima koje one navode u prilog svojim zahtjevima jer bi u protivnome, ovisno o slučaju, mogao biti prisiljen svoju odluku temeljiti na pogrešnim pravnim razmatranjima (presuda od 21. rujna 2010., Švedska i dr./API i Komisija, C-514/07 P, C-528/07 P i C-532/07 P, EU:C:2010:541, t. 65. i navedena sudska praksa).

59 Dakle, okolnosti ovog predmeta različite su od okolnosti predmeta u kojem je donesena presuda od 7. lipnja 2018., Ori Martin/Sud Europske unije (C-463/17 P, EU:C:2018:411), na koju se poziva Komisija. Kao što proizlazi iz točke 23. te presude, u tom predmetu Opći sud ispitao je pitanje je li žalitelj počinio nepravilnost koja se razlikuje od one koju je tužitelj isticao u svojoj tužbi.

60 Nasuprot tomu, kao što je već istaknuto, u ovom predmetu Opći sud temeljio se isključivo na činjenicama koje je isticalo društvo Printeos kako bi mu dodijelilo upravo onaj iznos koji je ono tražilo svojom tužbom. Time nije pristao niti na zabranjenu promjenu predmeta spora tijekom suđenja niti je povrijedio Komisijina prava obrane.

61 Stoga ovaj žalbeni razlog nije osnovan i treba ga odbiti.

Drugi i treći žalbeni zahtjev, koji se temelje na pogrešnom tumačenju članka 266. UFEU-a i propuštanju Općeg suda da uzme u obzir novi regulatorni okvir u području tržišnog natjecanja

Argumentacija stranaka

62 U okviru svojeg drugog žalbenog razloga Komisija ističe da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je u točkama 55. i 56. pobijane presude presudio da u okolnostima ovog slučaja članak 266. prvi stavak UFEU-a Komisiji nalaže obvezu, apsolutnu i bezuvjetnu, da plati zatezne kamate, računajući od dana privremenog plaćanja predmetne novčane kazne. To tumačenje proizlazi iz pogrešnog tumačenja sudske prakse Suda i sâmog Općeg suda.

63 U okviru svojeg trećeg žalbenog razloga Komisija navodi da iz članka 266. UFEU-a proizlazi da je institucija od koje potječe poništeni akt dužna poduzeti mjere koje su nužne za izvršenje poništavajuće presude. Članak 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012 čini mehanizam provedbe te obveze u slučajevima u kojima se novčane kazne izriču za povredu pravila o tržišnom natjecanju. Budući da je

donijela novu odluku nakon poništenja Odluke iz 2014. i primijenila članak 90. te delegirane uredbe u pogledu povrata predmetne novčane kazne, Komisija smatra da je u potpunosti ispunila svoje obveze koje proizlaze iz članka 266. UFEU-a. Prema njezinu mišljenju, u pogledu tog članka 90., čije je donošenje uslijedilo nakon činjenica o kojima je riječ u predmetu u kojem je donesena presuda od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83), saznanja iz te presude treba nijansirati.

64 Komisija smatra da je društvu Printeos morala isplatiti zatezne kamate samo u slučaju zakašnjenja s povratom novčane kazne koju je ono platilo, nakon poništenja Odluke iz 2014. Tvrdi da Opći sud u točki 67. pobijane presude stoga nije poštovao bit i svrhu zatezne kamate koje su poticanje dužnika da se oslobodi svoje obveze plaćanja bez zakašnjenja. Opći sud pomiješao je zatezne i kompenzacijske kamate, kao što to potvrđuje točka 56. pobijane presude te je u točki 32. te presude pogrešno shvatio točku 30. presude od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83). U tom pogledu Komisija naglašava da je bila dužna isplatiti kompenzacijske kamate samo u slučaju pada vrijednosti valute između dana plaćanja te novčane kazne i njezina povrata. Međutim, u ovom slučaju nije bilo takvog pada valute.

65 Društvo Printeos osporava Komisijinu argumentaciju i izjavljuje da ustraje u prigovoru nezakonitosti članka 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012 koji je istaknulo pred Općim sudom.

Ocjena Suda

66 Iz sudske prakse Suda proizlazi da, kada su iznosi naplaćeni povredom prava Unije, iz tog prava proizlazi obveza da se vrate s kamatama (vidjeti u tom smislu presudu od 19. srpnja 2012., Littlewoods Retail i dr., C-591/10, EU:C:2012:478, t. 26.).

67 To je osobito slučaj kada su iznosi naplaćeni primjenom akta Unije koji je sud Unije proglasio nevaljanim ili ga je poništio (vidjeti u tom smislu presudu od 18. siječnja 2017., Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, t. 37. i navedenu sudsku praksu).

68 Konkretno, što se tiče poništenja, od strane suda Unije, akta koji uključuje isplatu iznosa Uniji, Sud je presudio da plaćanje zateznih kamata čini mjeru izvršenja poništavajuće presude, u smislu članka 266. prvog podstavka UFEU-a, u tome što je njegov cilj paušalno obeštetiti nemogućnost ostvarenja tražbine i potaknuti dužnika da u najkraćem mogućem roku izvrši poništavajuću presudu (presuda od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, t. 30.).

69 Stoga, time što je u biti u točkama 55. i 56. pobijane presude iznio ista razmatranja poput onih u točkama 66. do 68. ove presude, Opći sud nije počinio nikakvu pogrešku koja se tiče prava.

70 U pogledu Komisijina argumenta koji se temelji na članku 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012, valja istaknuti, poput Općeg suda u točki 61. pobijane presude, da odredbu sekundarnog zakonodavstva treba tumačiti u skladu s odredbama primarnog prava, osobito člankom 266. UFEU-a.

71 Slijedom toga Opći sud je u točki 66. pobijane presude opravdano smatrao da taj članak 90. ne sprečava Komisiju da ispuni svoju obvezu isplate zateznih kamata.

72 Naime, člankom 90. stavkom 2. Delegirane uredbe br. 1268/2012 propisuje se da Komisija osigurava privremeno plaćene iznose tako da ih ulaže u financijsku imovinu te time osigurava sigurnost i likvidnost novčanih sredstava, a istodobno ostvaruje pozitivan prinos. Osim toga, u skladu sa stavkom 4. točkom (a) tog članka, kad se novčana kazna ukine ili smanji, nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva, neopravdano naplaćene iznose treba vratiti zajedno s kamatama.

73 Tako iz članka 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012 ne proizlazi da je Komisija, kada je dužna vratiti iznos privremeno plaćene novčane kazne, u svakom slučaju oslobođena obveze da uz taj iznos isplati zatezne kamate.

74 Točno je da, iako su „kamate” koje je Komisija dužna, u skladu sa stavkom 4. tog članka, isplatiti dotičnoj osobi istodobno kada i povrat kapitala koji je ona neopravdano platila jednake ili više od dugovanih zateznih kamata na taj kapital, Komisija dotičnoj osobi ne mora isplatiti zatezne kamate povrh tih kamata.

75 To međutim nije slučaj kada je iznos pripadajućih kamata niži od iznosa dugovanih zateznih kamata, odnosno kada nema pripadajućih kamata, a povrat uloženog kapitala bio je negativan.

76 U tom slučaju, kako bi ispunila svoju obvezu koja proizlazi iz članka 266. UFEU-a, Komisija je dužna isplatiti dotičnoj osobi razliku između iznosa „kamata” u smislu članka 90. stavka 4. Delegirane uredbe br. 1268/2012 i zateznih kamata koje se duguju za razdoblje od datuma plaćanja predmetnog iznosa do datuma njegova povrata.

77 U ovom slučaju, budući da je nesporno da Komisijino ulaganje iznosa novčane kazne koju je društvo Printeos platilo provedbom Odluke iz 2014. nije uprihodovalo kamate, Opći sud opravdano je presudio da je Komisija bila dužna isplatiti kamate uz povrat tog iznosa društvu Printeos nakon poništenja te odluke, čemu se članak 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012 ne protivi.

78 Također, Opći sud opravdano je kvalificirao te kamate „zateznima”. Naime, bila je riječ o kamatama koje se plaćaju uz glavno potraživanje koje je određeno u pogledu svojega iznosa, odnosno iznosa novčane kazne izrečene društvu Printeos Odlukom iz 2014., koju je ono privremeno platilo i koja mu se trebala vratiti nakon poništenja te odluke. Kao što proizlazi iz sudske prakse navedene u točki 55. ove presude, kamate koje se duguju u takvom slučaju su zatezne kamate.

79 Tako protivno onomu što tvrdi Komisija, Opći sud u pobijanoj presudi nije pomiješao zatezne i kompenzacijske kamate. S obzirom na to da je glavno potraživanje koje treba vratiti društvu Printeos bilo određeno i nije ga trebalo sudski ocjenjivati, iz sudske prakse navedene u točki 56. ove presude proizlazi da u ovom slučaju ne bi trebala biti riječ o plaćanju kompenzacijskih kamata.

80 Prethodna razmatranja ne proturječe presudi od 5. rujna 2019., Europska unija/Guardian Europe i Guardian Europe/Europska unija (C-447/17 P i C-479/17 P, EU:C:2019:672), na koju se Komisija pozvala u svojim pismenima.

81 Iz točke 56. te presude proizlazi da, u svrhe određivanja iznosa zateznih kamata koje treba isplatiti poduzetniku koji je platio novčanu kaznu koju je izrekla Komisija, nakon poništenja te novčane kazne ta institucija mora primijeniti stopu koja je u tu svrhu određena Delegiranom uredbom br. 1268/2012. Međutim, nije riječ o pozivanju na članak 90. te uredbe, koji ne spominje nikakvu kamatnu stopu, nego na članak 83. navedene uredbe, kojim se određuje kamatna stopa za potraživanja koja nisu podmirena u roku.

82 Usto valja podsjetiti na to da je, kao što proizlazi iz točke 54. presude od 5. rujna 2019., Europska unija/Guardian Europe i Guardian Europe/Europska unija (C-447/17 P i C-479/17 P, EU:C:2019:672), u predmetu u kojem je donesena ta presuda Komisija donijela odluku o povratu dotičnom poduzetniku dijela novčane kazne koju je sud Unije ukinuo, uz zatezne kamate čiji iznos taj poduzetnik nije osporio.

83 Sud je samo trebao odrediti sprečava li to neosporavanje navedenog poduzetnika da podnese tužbu za naknadu štete kako bi ostvario naknadu štete koja se temelji na uskraćivanju korištenja neosnovano plaćenim iznosom koji premašuje iznos zateznih kamata koje je Komisija platila, na što je sud odgovorio niječno (presuda od 5. rujna 2019., Europska unija/Guardian Europe i Guardian Europe/Europska unija, C-447/17 P i C-479/17 P, EU:C:2019:672, t. 64.).

84 Ne može se prihvatiti Komisijin argument prema kojem je njezina obveza povrata privremeno plaćene novčane kazne nastala tek na dan objave presude o ukidanju te novčane kazne, tako da zatezne kamate, izračunane računajući od dana privremenog plaćanja navedene novčane kazne, ne mogu biti poticaj „da se u najkraćem mogućem roku izvrši poništavajuća presuda”, u smislu točke 30. presude od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83).

85 S jedne strane, taj poticaj samo je jedan od dvaju ciljeva isplate zateznih kamata koje je Sud obuhvatio u toj presudi. Međutim, dodjelom zateznih kamata računajući od dana privremenog plaćanja predmetne novčane kazne nastoji se postići drugi cilj Suda, odnosno paušalno obeštećenje poduzetnika koji je platio tu novčanu kaznu za uskraćivanje korištenja tim sredstvima tijekom razdoblja od dana privremenog plaćanja navedene novčane kazne do dana njezina povrata.

86 S druge strane, obveza, u slučaju poništenja odluke koja uključuje privremeno plaćanje iznosa poput novčane kazne izrečene za povredu prava tržišnog natjecanja, vraćanja iznosa plaćenog zajedno sa zateznim kamata izračunanim od dana plaćanja tog iznosa jest poticaj za dotičnu instituciju da pokaže posebnu pažnju prilikom donošenja takvih odluka koje za pojedinca mogu značiti obvezu da trenutačno plati znatne svote.

87 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da su drugi i treći žalbeni razlog neosnovani i da ih treba odbiti.

Peti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi načela zakonitosti i pravne sigurnosti

Argumentacija stranaka

88 Svojim petim žalbenim razlogom Komisija ističe da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava i povrijedio načela zakonitosti i pravne sigurnosti smatrajući da je ona bila dužna platiti društvu Printeos kamate na iznos novčane kazne koju treba vratiti, izračunane na osnovici koja se razlikuje od one propisane u članku 2. stavku 3. drugom podstavku Odluke iz 2014. Naglašava da društvo Printeos tu odredbu nije osporavalo i da je ona stoga konačna. Osim toga, ponavlja svoju argumentaciju iznesenu u okviru trećeg i četvrtog žalbenog razloga, prema kojoj nije dužna isplatiti kamate društvu Printeos jer je nakon poništenja Odluke iz 2014. odmah vratila novčanu kaznu koju je ono platilo i jer nije bilo pada vrijednosti valute u razdoblju od dana plaćanja novčane kazne do dana njezina povrata.

89 Društvo Printeos osporava Komisijinu argumentaciju i smatra da peti žalbeni razlog valja odbiti.

Ocjena Suda

90 Uvodno valja, zbog razloga navedenih prilikom ispitivanja drugog i trećeg žalbenog razloga, odbiti Komisijinu argumentaciju koja se temelji, s jedne strane, na činjenici da je ubrzo nakon poništenja Odluke iz 2014. vratila novčanu kaznu koju je platilo društvo Printeos i, s druge strane, na navodnom nepostojanju pada vrijednosti valute između dana plaćanja te novčane kazne i dana njezina povrata. Naime, riječ je samo o ponavljanju argumenata koji su već ispitani i odbijeni prilikom analize tih dvaju žalbenih razloga.

91 Ne može se prihvatiti ni Komisijin argument prema kojem je ona, zbog toga što društvo Printeos nije osporilo članak 2. stavak 3. drugi podstavak Odluke iz 2014. niti ga je poništio Opći sud, dužna isplatiti tom društvu kamate samo u uvjetima predviđenima u članku 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012, navedenom u tom članku 2. stavku 3. drugom podstavku.

92 Valja istaknuti da se članak 2. stavak 3. drugi podstavak Odluke iz 2014. odnosi samo na uvjete prema kojima u slučaju podnošenja tužbe poduzetnika obuhvaćenog tom odlukom, taj poduzetnik mora podmiriti iznos novčane kazne na dan dospijeća podnošenjem prihvatljivog financijskog jamstva ili privremenom uplatom iznosa novčane kazne u skladu s člankom 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012. Stoga se ta odredba ne odnosi na uvjete u kojima će Komisija, u slučaju poništenja navedene odluke, vratiti iznos novčane kazne koju je navedeni poduzetnik privremeno platio, uvećan za kamate.

93 Osim toga, člankom 2. stavkom 3. drugim podstavkom Odluke iz 2014. samo se ponavlja ono što već proizlazi iz članka 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012. No, kao što proizlazi iz točke 71. ove presude, potonjim člankom Komisija se ne može osloboditi svoje obveze da isplati zatezne kamate poduzetniku koji se nalazi u položaju društva Printeos.

94 Naime, kao što proizlazi iz točke 68. ove presude, Komisijina obveza, u slučaju poništenja odluke kojom se izriče novčana kazna zbog povrede pravila tržišnog natjecanja, povrata iznosa novčane kazne koja je privremeno plaćena uz zatezne kamate od dana privremenog plaćanja te novčane kazne do dana njezina povrata izravno proizlazi iz članka 266. UFEU-a.

95 Iz toga slijedi da Komisija nema ovlast da pojedinačnom odlukom odredi uvjete u kojima će isplatiti zatezne kamate u slučaju poništenja odluke kojom se izriče novčana kazna koja je privremeno plaćena.

96 Stoga valja odbiti peti žalbeni razlog kao neosnovan.

Četvrti žalbeni razlog, koji se temelji na pogrešci koja se tiče prava u pogledu uvjeta za nastanak izvanugovorne odgovornosti Unije

Argumentacija stranaka

97 Svojim četvrtim žalbenim razlogom Komisija ističe da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava jer je smatrao da je odbijanje plaćanja kamata na iznos novčane kazne izrečene društvu Printeos, za razdoblje od dana privremenog plaćanja te novčane kazne do dana njezina povrata dovoljno ozbiljna povreda članka 266. UFEU-a, što je društvu Printeos uzrokovalo određenu i odredivu štetu koju je bila dužna popraviti.

98 U vezi s tim Komisija ponavlja svoju argumentaciju koju je istaknula u okviru drugih žalbenih razloga, a prema kojoj se, s jedne strane, Opći sud temeljio na pogrešnom tumačenju članka 266. UFEU-a, nije dovoljno uzeo u obzir članak 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012 i članak 2. stavak 3. drugi podstavak Odluke iz 2014., koji društvo Printeos nije osporilo te, s druge strane, nije bilo pada vrijednosti valute između dana plaćanja dotične novčane kazne i dana njezina povrata.

99 Dodaje da, u svakom slučaju, društvo Printeos nije dokazalo da mu je nastala šteta zbog privremenog plaćanja novčane kazne koja mu je izrečena Odlukom iz 2014. Osobito, tijekom upravnog postupka društvo Printeos nije niti isticalo nesposobnost za plaćanje novčane kazne niti dokazalo da je zbog toga moralo koristiti vanjsko financiranje. Komisija u tom pogledu potvrđuje da, za razliku od onoga što je navedeno u točki 73. pobijane presude, ona ni u jednom trenutku nije prihvatila iznos koji treba naknaditi i koji je društvo Printeos zatražilo niti pak naslov na temelju kojeg je potonje zatražilo taj iznos.

100 Printeos osporava Komisijinu argumentaciju i smatra da četvrti žalbeni razlog valja odbiti.

Ocjena Suda

101 Uvodno valja istaknuti da, s obzirom na to da u okviru četvrtog žalbenog razloga Komisija ponavlja argumente koje je već istaknula u okviru drugih žalbenih razloga, koji su već ispitani, te argumente treba odbiti zbog istih razloga poput onih kojima se opravdava odbijanje tih razloga.

102 Stoga treba ispitati samo one Komisijine argumente prema kojima njezina neisplata zateznih kamata društvu Printeos nije dovoljno ozbiljna povreda članka 266. UFEU-a i prema kojima mu nije nastala nikakva šteta.

103 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, kada institucija Unije ima znatno smanjenu ili nema nikakvu marginu prosudbe, obična povreda prava Unije dostatna za utvrđivanje postojanja dovoljno ozbiljne povrede tog prava, zbog koje može nastati izvanugovorna odgovornost Unije (presude od 4. srpnja 2000., Bergaderm i Goupil/Komisija, C-352/98 P, EU:C:2000:361, t. 44. i od 19. travnja 2007., Holcim (Deutschland)/Komisija, C-282/05 P, EU:C:2007:226, t. 47.).

104 Međutim, iz točaka 67. i 68. ove presude proizlazi da je nakon poništenja Odluke iz 2014. Komisija bila dužna naknaditi društvu Printeos iznos novčane kazne koju je privremeno platilo, uvećano za zatezne kamate, i da nije imala nikakvu marginu prosudbe u pogledu primjerenosti isplate takvih kamata.

105 Usto, budući da Komisija takve kamate nije isplatila društvu Printeos, očito je da je potonjem nastala šteta jednaka iznosu kamata koje nije primilo. Stoga Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava kada je Komisiji naložio isplatu tog iznosa.

106 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da je četvrti žalbeni razlog neosnovan i da ga treba odbiti kao i žalbu u cijelosti.

O protužalbi

Argumentacija stranaka

107 Društvo Printeos podsjeća na to da je, odlučujući o njegovu drugom tužbenom zahtjevu, Opći sud u točkama 76. i 77. pobijane presude odlučio dodijeliti mu zatezne kamate izračunane po stopi refinanciranja ESB-a, uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, na iznos od 184 592,95 eura, samo računajući od objave te presude i do Komisijina plaćanja u cijelosti, a ne, kao što je to zahtijevalo, počevši od 1. veljače 2017., dana povrata predmetne novčane kazne.

108 Prema mišljenju društva Printeos, zbog istih razloga kao što su oni izneseni u pobijanoj presudi u pogledu zateznih kamata koje se primjenjuju na iznos novčane kazne koju treba vratiti, Opći sud morao je naložiti Komisiji da plati zatezne kamate na odštetu u iznosu od 184 592,95 eura računajući od dana povrata neosnovano plaćene novčane kazne ili, najkasnije, računajući od dana podnošenja tužbe, odnosno 31. ožujka 2017.

109 Stoga društvo Printeos od Suda zahtijeva da mu dodijeli zatezne kamate po stopi refinanciranja ESB-a, uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, na iznos od 184 592,95 eura računajući od dana podnošenja tužbe u predmetu T-201/17, odnosno 31. ožujka 2017.

110 Komisija kao prvo odgovara da je protužalba nedopuštena jer uključuje izmjenu zahtjeva koje je društvo Printeos podnijelo pred Općim sudom.

111 U svakom slučaju, Komisija smatra da je protužalba neosnovana i da ju treba odbiti jer zbog razloga iznesenih u njezinoj žalbi društvo Printeos nema pravo na kamate. Dodaje da društvo Printeos pogrešno tvrdi da je iznos od 184 592,95 eura bio nesporan jer je prije podnošenja tužbe pred Općim sudom jedini nesporan i određen bio iznos novčane kazne koju je društvo Printeos privremeno platilo. Slijedom toga, kamate koje je taj iznos mogao uprihodovati bile su određene samo u pobijanoj presudi, iako pogrešno.

112 Prema Komisijinu mišljenju, kamate koje je društvo Printeos zahtijevalo na temelju svojeg drugog tužbenog zahtjeva podnesenog pred Općim sudom su kamate na kamate. Iz presude od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83, t. 54. i 76.) proizlazi da kapitalizacija kamata nije opravdana.

Ocjena Suda

113 Uvodno valja odbiti prigovor nedopuštenosti protužalbe koji je istaknula Komisija.

114 Naime, kao što proizlazi iz pobijane presude, svojim drugim tužbenim zahtjevom pred Općim sudom društvo Printeos zahtijevalo je da se Komisiji naloži da mu isplati kamate na iznos od 184 592,95 eura za razdoblje od 1. veljače 2017. do dana stvarne isplate tog iznosa.

115 To razdoblje uključuje razdoblje od 31. ožujka 2017., dana podnošenja tužbe društva Printeos pred Općim sudom do dana plaćanja glavnice koja se zahtijeva tom tužbom.

116 Iz toga slijedi da, time što je od Suda zahtijevalo da nakon djelomičnog ukidanja pobijane presude Komisiji naloži plaćanje kamata na iznos od 184 592,95 eura za razdoblje navedeno u prethodnoj točki, društvo Printeos nije izmijenilo predmet spora pred Općim sudom. Ono je jednostavno odustalo od dijela svojeg drugog tužbenog zahtjeva pred Općim sudom, odnosno dijela koji se odnosio na plaćanje kamata za razdoblje od 1. veljače do 31. ožujka 2017.

117 Stoga je protužalba dopuštena i treba ju meritorno ispitati. Međutim, s obzirom na to da društvo Printeos osporava odbijanje Općeg suda njegova zahtjeva za isplatu kamata na glavnicu koji zahtijeva svojom tužbom jedino za razdoblje od 31. ožujka 2017., dana podnošenja svoje tužbe pred Općim sudom, treba uzeti u obzir samo to razdoblje.

118 Valja istaknuti da je u točki 76. pobijane presude Opći sud naveo da društvu Printeos treba dodijeliti zatezne kamate po stopi refinanciranja ESB-a uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, računajući od objave te presude do dana Komisijina plaćanja u cijelosti, navodeći presudu od 10. siječnja 2017., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija (T-577/14, EU:T:2017:1, t. 178. i 179.).

119 U točki 77. pobijane presude Opći sud dodao je da treba odbiti drugi tužbeni zahtjev društva Printeos u dijelu u kojem se njime obuhvaća dodjela zateznih kamata od 1. veljače 2017.

120 Stoga valja utvrditi da osim pozivanja na točke 178. i 179. presude od 10. siječnja 2017., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija (T-577/14, EU:T:2017:1), Opći sud nije pružio nikakvo obrazloženje za odbijanje zahtjeva društva Printeos iz prethodne točke ove presude. Međutim, kao što proizlazi iz njezinih točaka 171. do 173., presuda od 10. siječnja 2017., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija (T-577/14, EU:T:2017:1) odnosi se na slučaj koji se razlikuje od slučaja u ovoj presudi jer su u toj presudi dodijeljene kompenzacijske kamate od dana podnošenja tužbe tako da nije bila opravdana dodjela zateznih kamata za isto razdoblje.

121 Osim toga, protivno onomu što tvrdi Komisija, u točkama 54. i 76. presude od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83), Sud u svakom slučaju nije isključio kapitalizaciju kamata koje treba isplatiti institucija Unije, nego je samo utvrdio da nijedna posebna okolnost predmeta u kojem je donesena ta presuda ne opravdava sličnu kapitalizaciju.

122 Međutim, u ovom slučaju valja utvrditi, s jedne strane, da Komisijina obveza plaćanja zateznih kamata uz povrat iznosa novčane kazne koju je privremeno platilo društvo Printeos proizlazi iz članka 266. UFEU-a i povezane sudske prakse Suda, osobito presude od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83, t. 31. i 71.).

123 S druge strane, iz točaka 22. i 25. pobijane presude proizlazi da je društvo Printeos Komisiju jasno podsjetilo na njezine obveze koje proizlaze iz članka 266. UFEU-a i povezane sudske prakse te je zahtijevalo ne samo povrat iznosa novčane kazne koju je privremeno platilo nego i plaćanje kamata na taj iznos, od dana plaćanja navedenog iznosa do dana njegova povrata. Međutim, Komisija je odbila isplatiti takve kamate te je samo vratila iznos te novčane kazne.

124 Te posebne okolnosti ovog predmeta opravdavaju kapitalizaciju kamata koje je društvo Printeos zatražilo svojom tužbom pred Općim sudom. Naime, bez takve kapitalizacije društvo Printeos uopće ne bi bilo obeštećeno za uskraćivanje korištenja, tijekom razdoblja od dana podnošenja svoje tužbe do dana objave pobijane presude, iznosom kamata koje je imalo pravo u skladu s člankom 266. UFEU-a primiti istodobno s povratom iznosa novčane kazne koji je privremeno platilo Komisiji, i to iako je od nje jasno zatražilo isplatu takvih kamata, što je ona nezakonito odbila isplatiti.

125 Iz toga slijedi da je time što je u točki 77. pobijane presude odbio drugi dio zahtjeva društva Printeos za razdoblje od 31. ožujka 2017., Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava.

126 Stoga valja prihvatiti protužalbu i ukinuti točku 2. izreke pobijane presude.

Tužba pred Općim sudom

127 U skladu s prvim stavkom članka 61. Statuta Suda Europske unije, Sud može, u slučaju ukidanja presude Općeg suda, konačno odlučiti o sporu ako to stanje postupka dopušta.

128 To je slučaj u ovom predmetu u pogledu drugog dijela žalbenog zahtjeva društva Printeos.

129 Zbog razloga navedenih u točkama 122. do 124. ove presude, valja prihvatiti drugi dio žalbenog zahtjeva društva Printeos i dodijeliti mu zatezne kamate na iznos od 184 592,95 eura računajući od 31. ožujka 2017. do dana Komisijine isplate u cijelosti po stopi refinanciranja ESB-a uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, po analogiji s člankom 83. stavkom 2. točkom (b) Delegirane uredbe br. 1268/2012.

Troškovi

130 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad je žalba osnovana i Sud sâm konačno odluči u sporu, Sud odlučuje o troškovima. U skladu s člankom 138. stavkom 1. te uredbe, koji se na temelju njezina članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

131 U ovom slučaju, budući da je društvo Printeos zatražilo da se Komisiji naloži snošenje troškova i da ona nije uspjela u svojem žalbenom zahtjevu, valja joj naložiti da, osim vlastitih troškova, snosi i troškove društva Printeos nastale u vezi s prvostupanjskim postupkom u predmetu T-201/17 i u vezi s postupkom pred Sudom.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Žalba se odbija.**

2. **Ukida se točka 2. izreke presude Općeg suda Europske unije od 12. veljače 2019., Printeos/Komisija (T-201/17, EU:T:2019:81).**

3. **Europskoj komisiji nalaže se isplata društvu Printeos SA kamata izračunanih po stopi koju je odredila Europska središnja banka za svoje glavne transakcije refinanciranja uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, na iznos od 184 592,95 eura za razdoblje od 31. ožujka 2017. do dana isplate u cijelosti.**

4. **Europska komisija snosi, osim vlastitih troškova koji se odnose na prvostupanjski postupak u predmetu T-201/17 i postupak pred Sudom, troškove koji su nastali društvu Printeos SA u vezi s tim postupcima.**

Potpisi